

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Difficultas I. An assensus Fidei sit Certissimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

assensus nonnisi materialiter certus. Quod ipsum illustrat: quia casu, quo DEUS per supernaturalem concursum concurreret ad assensum fidei humanæ, assensus ille foret certus: quia DEUS non potest concurrere ad assensum falsum: nihilominus si ego, qui elicio actum fidei humanæ, nescirem DEUM eâ ratione mecum concurrere, non essem tunc propriè certior, quàm si actum eam naturali eam crederem.

Quarta Conditiō. Ut assensus sit firmus per quem scilicet ita adhæreat objecto, ut ab illo vel nullo modo vel nonnisi difficulter dimoveri possit. *Hanc Doctrinam pluribus impugnat Lugo:*

IMPUGNAT Primò. Quòd possit dari assensus immediatus certus, licet non appareat connexio necessaria, inter extrema, ut constat in assensu fidei. Ergò apparet, non esse universalem Conditionem, connexionem mediū cum objecto.

RESPONDERI potest. Non posse negari, quòd ad assensum certum, necessaria sit connexio motivi cum objecto, siue sit inter extrema realiter, siue nonnisi ratione distincta: cum impossibilis sit assensus certus & non verus, ita, ut si sit objectum verum ex suppositione, etiam connexio sit necessaria ex suppositione. Si autem sit simpliciter verum, etiam connexio erit simpliciter necessaria: qualis connexio ex suppositione, est etiam inter Dei dictionem & rem dictam.

IMPUGNAT Secundò. Quia ad certitudinem, non requiritur quòd assentiens cognoscat verè suum modum assentiendi esse infallibilem. Nam Beatus videns DEUM, habet actum omninò certissimum, quamvis non habeat actum reflexum, supra ipsammet visionem & supra modum ejus tendendi infallibilem.

RESPONDERI posset. Quòd hæc Conditiō non sit necessaria, ut actu exercito cognoscat, sed sufficit ut in actu signato id fiat, & eo modo, quo, sciens, se ite scire, quamvis id non est necesse ut faciat, in actu exercito. Hocque solum voluit Koninck. Unde nec requirit in allato exemplo, ut in actu exercito, noscatur infallibilitas fidei illius humanæ.

IMPUGNAT Tertiò. Lugo. Exemplum adductum, à Koninck probare oppositum: quia scilicet sequens reflexio, pro priori naturâ elicitum actum fidei humanæ, eumque supernaturalem, non posset facere certum, qui in ante non supponitur fuisse certus: non potest enim actus esse certus, qui intellectum non certificat de suo objecto. Cujus ulterior ratio est, quia eadem forma, eodem modò unita, non potest in posteriori naturâ, dare novum effectum formalem subiecto.

RESPONDERI posset. Illum actum in se fuisse certum, quia ante eam reflexionem habuit supernaturalitatem, cui annexa est certitudo: sequensque reflexio, non faceret actum

in se magis certum, faceret tamen habentem illum, magis certum; ad eum modum, quo qui invenit demonstrationem aliquam, & nondum illam pro tali agnoscit, nisi posita reflexione, certe suâ reflexione nihil plus certitudinis objectivæ illi actui tribuit, quàm ante non habuerat, sed se certificat de illa certitudine, quæ jam est in actu. Quo in casu, duplex certitudo intervenit, certitudo scilicet objectivæ actus, & certitudo de certitudine actus; hæc posterior provenit à reflexione, non prior. *Nihilominus hæc Doctrina*

NON SATISFACIT Primò. Quia omnes hæ Conditiones possunt revocari commode ad duas. Nam prima potest revocari ad connexionem objecti. Tertia revocari potest ad firmam adhesionem: Si enim non sit ipsi assentiendi infallibilis, firmè ei non adhærebit; sed semper cum formidine. Quarta etiam Conditiō non aliud habet, quàm firmam adhesionem.

NON SATISFACIT Secundò. Quia secunda illa Conditiō nullo modo ab eodem explicatur quid universaliter velit. Nam quod addit de hæreticis illud est particulare; & particulare certitudinis exemplum. Hic autem quæritur de certitudine, quibus cuncte tandem actibus communi. Rursus per istum modum infallibilem, vel intelligit infallibilitatem ex parte objecti, & sic revocabitur ad Connexionem cum veritate objecti, vel intelligit infallibilitatem ex parte cognoscentis, & hæc revocatur ad firmam adhesionem, utrumque autem simul sumptum formalizat infallibilitatem.

NON SATISFACIT Tertiò. Quia quòd hæretici non accipiant Ecclesiam tanquam regulam infallibilem, hoc ipsum non est simpliciter necessarium, saltem positivè ut supra dicebamus, quia DEO credi potest, etiam sine propositione Ecclesiæ, ut sit in privata revelatione. Rursus quòd hæretici eadem regulâ ad veros & ad falsos articulos utantur, id etiam instantiam habet: quia eadem motiva credibilitatis, deserunt alicui rustico ad credendum articulum verum, & falsum. Ergò explicatio illa mediū infallibilis utendi, non satisfacit, propter Instantiam allatam.

DIFFICULTAS I.

An assensus Fidei sit Certissimus?

SUPPONUNT omnes assensus Fidei, esse certissimum; habet tamen id suas difficultates.

Punctum Difficultatis I.

Distinguitur quo sensu assensus Fidei sit certissimus?

DICENDUM Primò. Assensum fidei esse assensum certissimum, certitudine objectivâ.

PROBATUR Primò. Auctoritate. Act. 2. Certissime, inquit S. Petrus, sciat domus Israël, quia Christus Dominus.

Dominum eum, & Christum fecit. Secunda Petri 2. *Habemus, inquit, firmiorem Prophetarum sermonem.* Augustinus lib. Confess. cap. 10. *Facilius dubitarem me vivere, quam non ita esse veritatem, quam audiui in corde.* Basiliius epist. 43. ad Greg. Niss. *In sublimioribus dogmatibus potior est rationationum comprehensio, ipsa fides.* Et in Psalm. 115. *Fides supra rationales Methodos, animam ad assensum trahens.* Richardus 1. de Trinit. cap. 2. *Quotquot inquit Veraciter fideles sumus, nihilque certius tenemus, quam quod fide credimus;* plura vide apud Valent. disp. 1. quæst. 4. puncto 8.

PROBATUR Secundò. Quod habet eandem certitudinem objectivam, quam habet ipse DEUS, est ex parte objecti certissimum: quia Divina certitudine nihil potest esse majus, hoc ipso non esset Divina, si illa daretur major. Sed fides habet certitudinem objectivam quam habet DEUS: quia idem est objectum & motivum formale assensus fidei, quod motivum formale assentiendi, & esse veracis, ipsimet DEO, nempe quod sit Veritas prima.

PROBATUR Tertiò. Quod motivum est certius, eò assensus est certior certitudine objectivâ: desumitur enim illa à motivò; & ita magis certissimus certitudine physicâ, quam morali, magis Metaphysicâ, quam physicâ: quia etiam motiva sunt certiora. Sed motivum fidei est certissimū: quia Divinum. Et sicut subsistentia Christi est subsistentia perfectissima, quia Divina, ita & motivum fidei est perfectissimum, quia Divinum.

DICENDUM est Secundò. *Non esse de natura actus fidei, esse certissimum certitudine graduali.*

PROBATUR Primò. Falsa est hæc Universalis: Omnis actus fidei est certissimus certitudine graduali. Ergo debet esse vera hæc particularis. Aliquis actus fidei non est certissimus certitudine graduali. Ergo ulterius est verum, non esse de natura actus fidei esse certissimum certitudine graduali. Si enim hæc esset, de natura illius, omni actui conveniret. Falsam autem esse illam Universalem probatur. Tum quia in aliis Virtutibus Theologicis, non omnes sunt æqualis intensiois gradualis, aliàs omnes essent æquæ meritorii. Ergo idem dicendum de fide. Tum quia de facto experimur interdum nos intensius, interdum minus intensè moveri, licet numerus gradualis à nobis taxari non possit. Experimunturque conversi ex hæreticis, quod aliqua intensè credant, alia non item, ob speciales superandas difficultates. Tum quia nullum est principium determinativum ad æqualitatem gradualis intensiois: non enim hoc est Lumen intellectus: quia etiam suos actus naturales, non omnes æqualiter intensos facit, intensiusque assentitur Principis quam Conclusionibus. Non etiam hoc principium determinativum, est ipse Habitus fidei, quia ille se habet per modum potentie; solæ autem po-

tentia, non sunt principium determinans ad æqualem intensioem. Non etiam habitus acquisitus naturalis, est tale determinativum: quia nec habitus naturalis, hoc habet. Ergo id referri debet sicut in naturalibus, ita & in præfenti, in maiorem applicationem potentia, excitationem ab extrinseco, quæ non est ratio, cur semper sit æqualis.

PROBATUR Secundò. Quia intensio actus fidei vel est quid realiter distinctum à fide, vel non nisi ratione; utrumque autem probat, quod non sit de natura actus fidei, esse certissimum certitudine graduali: nam si intensio est distincta realiter, cum unus actus, non habeat gradus, qui finitis in infinitum actibus, conjungi possunt; aliàs esset infinitè intensus, utpote actu id habens, quod finitis in infinitum actibus convenire posset. Ergo non est certissimus certitudine graduali, quia addibilis est illi copia graduum: quod si intensio realiter identificatur fidei actibus, non potest esse unus actus certissimus: quia unus actus, non habet sibi identificados realiter alios actus, nec æquivalentiam ad plures actus.

PROBATUR Tertiò. Habitus ipse fidei, non est in omnibus æquæ intensus. Ergo nec actus.

RESPONDEBIS. Quod tota species per nos contineatur in uno Individuo. Ergo etiam & tota gradualis intensio contineri poterit in uno actu.

CONTRA. Quando docetur, speciem contineri totam in individuo, accipitur species secundum quod natura est, & non secundum divisiones individuales. Neque enim in uno individuo sunt reliqua individua, consequenter nec rationes, quæ consequuntur individuationem sunt in uno actu. Jam autem nos non negamus, quod tota natura actus fidei contineatur in uno individuo, sed negamus contineri totam intensioem, quæ sequitur individuationes.

Hanc Conclusionem tradit Scriptura, dum aliquorum appellat magnam fidem, in aliis dicit non esse multum lumen.

DICENDUM est Tertiò. *Si nomine assensus certissimi ex parte subjecti, accipiamus assensum seu actum, qui de facto certissimum reddat subjectum, in isto sensu, actus fidei, non est assensus certissimus.* Pro hac Conclusionem sunt Cajet. in Secunda Secundæ quæst. 4. art. 8. Capreolus in 3. distinct. 35. art. 3. Albertus Magnus in 3. disp. 23. art. 17. D. Bonaventura distinct. eadem art. 1. quæst. 4. Richardus art. 7. quæst. 1. Alensis tertiâ parte quæst. 68. art. 1. Et S. Thomas hic, quæst. 4. art. 9. Ubi cum dixisset fidem certiorē esse scientiā, addit esse interiorē ex parte subjecti. Et Valentia citatus assert. 2. docet Sapientiam, Scientiam, Intellectum principiorum, quodammodo esse habitus certiores, quam fidem.

PROBA-

PROBATUR Primò Conclusio. Impossibile est assensum fidei ex parte subiecti esse certissimum; & esset enim talis ut supponitur, & non esset; quia assensus ille ex parte subiecti, est certissimus, quò ex parte subiecti non datur certior, sed assensu fidei quocunque, ex parte subiecti, datur certior. Quod ipsum probatur. Impossibile est ita cognoscere Auctoritatem Dei attestantem, ut non possit magis adhuc & perfectius cognosci. Ergo impossibile est illam Auctoritatem attestantem, ita ex parte subiecti certificare, ut non possit magis: quò enim ex parte subiecti magis penetrabitur, eò ex parte subiecti, magis certificabit.

PROBATUR Secundò. Illa certitudo ex parte subiecti est certissima, quà ex parte subiecti non datur major. Sed certitudine fidei ex parte subiecti datur major certitudo: quia certitudo quam habet DEUS ex eodem motivo hoc est veritatis primæ, de re revelata procedentis, ex parte subiecti est major: quia ex parte subiecti illa certitudo in DEO est infinita, in credentibus finita, hocque ipso, quia ex parte subiecti est Divina, ex parte subiecti est certior: quæcunque enim perfectio Divina, est identificata Deitati, & ex ipsa identificatione perfectior est. *Neque valet si dicas.* Assensum fidei ex parte subiecti esse certissimum, comparando ad subiecta creata non ad increatum; non inquam valet quia Conclusio procedit universaliter. Et sicut si dicas creaturam scientiam esse maximam, benè argueretur quòd non: quia scientia Divina est major, ita & in præsentia.

PROBATUR Tertiò. Quia si ex parte subiecti assensus fidei esset certissimus, esset ex eo, quòd haberet motivum certissimum. Sed ex eo quòd habeat motivum certissimum, non sequitur quòd adhuc esset certissimus, quòd ipsum probatur. Tum quia, quæ se tenent ex parte obiecti, non debent confundi cum iis, quæ se tenent ex parte subiecti. Ergò nec principia, quæ ex parte obiecti reddunt assensum certissimum, confundi debent cum principis, quæ ex parte subiecti, reddunt assensum certissimum; præcipuè cum possit esse per omnes aliquid ex parte obiecti certissimum, non tamen ex parte subiecti. Tum quia, subsistentia Christi, quamvis sit infinita, non tamen facit modò infinitò subsistere Humanitatem Christi. Ergò etiam poterit esse motivum ex parte obiecti certissimum, & non hoc ipso, facere ex parte subiecti certissimum assensum. Tum quia, universaliter obiectum non communicat suas perfectiones subiecto omnes, si modus communicandi non sit æqualis, ipsi obiecto; cum ratione modi communicandi, se communicet obiectum, subiecto; quæ communicatio inter alia, hîc stat, in perceptione obiecti, quæ non potest esse semper æqualis.

Per hoc tamen non Nego, assensum illum es-

se in hoc sensu certissimum certitudine maxime subiectivâ, si scilicet comparatur cum certitudinibus naturalibus, quas credens potius velle deferere quàm fidem, ubi erit certitudo subiectiva maxima, non quidem petibilis ex conditione ipsa penetrationis, & aliis tenentibus se à parte subiecti, sed petibilis à conditione ipsius obiecti, licet subiecto, relucens & apprehensibilis ab eodem.

Punctum Difficultatis 2.

Comparatur certitudo Fidei cum aliis Certitudinibus.

Certitudo fidei comparatè ad alias certitudines verbi gratiâ Metaphysicam, sic explicatur. Si deferendum esset per impossibile motivum Metaphysicum, eò quòd esset contrarium fidei, potius illud vellemus deferre, quàm motivum fidei: quæ suppositio est impossibilis: impossibile enim est, esse duas veritates pugnantes. Ne tamen dicatur esse suppositio tollens se ipsam, de qua universaliter, præter alibi dicta, pono hic controversiunculam quam habui de hac materia, cum Collega meo Viro præcellentis ingenii Patre ALBERTO ZERONSKI.

SUPPONO Primò. Categoriâ impossibile. Supremum genus erit impossibile; dividitur in impossibile absolutè & impossibile ex suppositione. Impossibile absolutè dividitur in impossibile Metaphysicè, physicè & largius in impossibile moraliter. Impossibile autem ex suppositione, dividitur in impossibile ex suppositione tollente seipsam, seu ut vocat Durandus in impossibile impossibile, & in impossibile ex suppositione, non tollente seipsam, seu in impossibile compossibile.

SUPPONO Secundò. Tam impossibile impossibile, seu ex suppositione impossibile, tollente seipsam procedens, quàm impossibile ex suppositione non tollente seipsam, seu impossibile compossibile, implicare contradictionem & quia difficultas oritur de suppositione impossibili non tollente seipsam, quòd illa etiam involvat duo contradictoria in re ipsa.

RATIO est. Tum quia si suppositio impossibilis, non tollens seipsam, non involveret duo contradictoria in re ipsa. Ergo Petrus potest esse non substantia. Sequela probatur; quia si semel sequitur supremum genus Categoriarum, alii cui inferiori non convenire, ut potest non convenire in suppositione impossibili non tollente seipsam, poterit & alteri inferiori non convenire supremum genus, quòd est substantia, adeoque nec convenire Petro. Tum quia de suppositione impossibili non tollente seipsam, vel potest prædicari, quòd sit impossibile, vel non potest. Si non potest. Ergò aufertur tota ratio verificandæ prædicationis, quia illa stat in identitate proportionata prædicati cum subiecto, ut notum

tum ex dialecticis, quæ ratio auferetur, si non possit prædicari impossibile, de suppositione impossibili non tollente seipsam, cum enim impossibile, ex suppositione non tollente seipsam, sit subiectum, quod in sua ratione impossibilitatem importat, quare ergo de eo subiecto dicitur, non posse prædicari impossibile, in quo tamen stat, tota ratio prædicandi. Si autem de suppositione impossibili non tollente seipsam, potest prædicari, quod sit impossibilis, potest etiam & definitio impossibilis petita ex linea Dici de illa prædicari, ob identitatem definitionis & definiti. Si potest prædicari definitio impossibilis, petita ex linea Dici, potest prædicari, quod involvat duo contradictoria: hæc enim est definitio impossibilis, in linea Dici. Tum quia nulla suppositio immutat naturas rerum: intentiones enim non auferunt, nec addunt prædicata primò intentionali, quale est objectiva possibilitas vel impossibilitas. Hinc si independentè à suppositione est impossibile in re, etiam posità suppositione, erit impossibile quoad rem.

RESPONDETUR. Impossibile absolute includit contradictionem prædicatorum in Conditionato Concedo; impossibile verò absolute, possibile verò conditionatè involvit contradictionem prædicatorum tam in absoluto quam in Conditionato. Nego.

CONTRA. Tum quia Concesso hoc, quod impossibile ex suppositione non involvat pro statu conditionato, duo contradictoria, sed in sensu absoluto, habetur intentum aliis verbis, nempe in re, involvi duo contradictoria: absolute enim & in re, in præsentibus, verbis differunt. Tum quia si concedatur, quod impossibile absolute, involvat duo contradictoria, non autem impossibile ex suppositione: rediret paritas & argumenta jam facta. Quod si dicatur non in Utroque statu involvi hanc contradictionem, nihil erit contra intentum argumenti nostri. Nam nos volumus in re convenire duo prædicata contradictoria; non autem quod ei convenient, tam in statu absoluto, quam conditionato.

DICES. Quando dico, si Leo esset homo esset discursivus, sensus est, si possibile esset Leonem esse hominem possibile quoque esset esse illum rationalem. Sicut autem ex conditionata existentia & causa illius conditionata, non ponitur res absolute in esse existentia, sed absolute est non existens, ita ex conditionata possibilitate rei, & causa illius possibilitatis conditionata, non ponitur res absolute possibilis, sed manet impossibile.

RESPONDETUR. Si manet res impossibilis absolute. Ergo in se involvet duo contradictoria, qui medius terminus nostrum intentum probat. Si enim Condicio nihil ponit in rebus, nec ponet possibilitatem in re. Ergo si aliquid

est impossibile in re; posità conditione possibilitatis manet in re impossibile. Ergo de illa verificatur duo contradictoria.

SUPPONO Tertio. Regulam dignoscendi quod aliqua suppositio sit impossibilis incompossibilis, seu tollens seipsam, hanc esse, si quod una pars affirmat, hoc altera formaliter, immediate, & per locum intrinsecum negat, quæ autem non tollit seipsam, non idem quod affirmatur, formaliter & immediate negat, licet ut dixi neget in re.

RATIO. Tum quia nulla est ostensibilis suppositio impossibilis sine dubitatione, tollens seipsam, quæ id non habeat, & omnis hoc habet, semperque, ut ostender Inductio. Ergo per regulas definitionis procedet illa regula. Et certe hæc suppositio, si per impossibile Leo esset homo, non esset animal rationale, est suppositio impossibilis tollens seipsam. Nam affirmato definito, negatur definitio, quæ tamen formaliter & immediate, per locumque intrinsecum, habet se ad definitum. Hæc autem: Si Leo per impossibile esset homo, necdum esset dignus, qui superet & regat quæcunque animalia, est suppositio impossibilis, non tollens seipsam: quia non sequitur ad Leonem, formaliter & immediate, regimen animalium. Item hæc: Si lapis esset animal, non esset rationalis, est suppositio impossibilis: impossibile enim est lapidem esse animal, non tamen tollens seipsam: quia adesse animalis, non sequitur formaliter immediate, & per locum intrinsecum rationalitas. Tum quia si suppositio impossibilis duo contradictoria immediate & formaliter involvat est inutilis, si non involvat est utilis. Ergo bene prædicto modo explicatur: quia tota explicatio illius ad hoc tendit, ut sit ad arguendum, illa suppositio utilis. Antecedens quoad primam partem probatur. Si posset suppositio non tollens seipsam affirmare, & idem immediate negare, æquè involveret duo contradictoria ipsamet suppositione statuque illo intentionali, atque involvit in statu physico & absoluto: procederet enim de eodem, per idem, ratione ejusdem. Si in ipsa etiam suppositione formata, involvit duo contradictoria. Ergo nulla veritas habebitur: quia duo contradictoria verificari impossibile. Et sicut argumentum, quod multum probat, nihil probat: ita & veritas duorum contradictoriorum est multa veritas, adeoque nulla. Ergo sicut esse, quod est non esse, nullum est esse: ita veritas affirmationis ejusdem, & veritas negationis ejusdem, est nulla veritas. Antecedens idem quoad secundam partem probatur: quia si non idem quod formaliter negatur, formaliter affirmetur, non erit contradictio in suppositione, si non erit contradictio in suppositione, poterit esse veritas, si veritas, ergo & utilitas ad scientias, rerumque formalitates internoscendas. Tum quia si spectaretur

retur natura huius quod est tollere seipsum, videndum est, quis possit formari conceptus, tollentis seipsum. Inimaginabile est, quod tollat seipsum aliquid, nisi quod in linea esse sit, sicut esse & non esse; tumque intelligitur tollere seipsum, esse, quando in suo esse, includit & in ambit non esse: in linea autem dici, quæ versatur inter extrema *Non* & *Ita* non apparet, qui *Ita* tollat seipsum: nisi in se, habeat *Non*. Tollentis ergo seipsum erit iste conceptus; quod in esse, quod est, dicit non esse, & in *Ita* dicit *Non*. Hinc è contra conceptus non tollentis seipsum contra conceptus non tollentis seipsum est, quod in suo esse non dicit non esse, & in suo *Ita* non dicit *Non*. Ergo & suppositio impossibilis non tollens seipsum, illa erit, quæ in suo esse, non dicit non esse, & in suo *Ita* non dicit *Non*. Sed suppositio impossibilis non tollens seipsum, ea sola non dicit in suo esse, inclusum non esse, & in suo *Ita* non inclusum *Non*, quæ id non affirmat formaliter & immediatè, quod negat formaliter & immediatè. Si enim non formaliter & immediatè hoc peget, non erit contradictio ratione ejusdem, de eodem, per idem, adeoque nec sublatio sui ipsius.

DICES. Primò Suppositionem impossibilem tollentem seipsum, in hoc stare, quod Condicio repugnet illi prædicato aut conceptibilitati, quæ objecto alicui sub conditione tribuitur, quod multis modis contingere potest. Uti si effectus formalis negetur causæ formali, vel effectus virtualis causæ virtuali, vel duo aliqua inter se connexa separentur. Ponuntur exempla: Si Leo esset homo, non esset rationalis, si Leo esset homo, non esset risibilis. Si Petrus esset Leo, non esset homo.

RESPONDETUR. Negando tenere hanc regulam in quantum se opponit nostræ. Ratio. Tum quia hæc regula non convenit soli; convenit enim etiam suppositioni non tollenti seipsum: quia hæc suppositio, si possibile esset, Leonem esse hominem, possibile quoque esset, esse illum rationalem: non est tollens seipsum. Ubi objectum cui prædicta ratio tribuitur est Leo, conditio sub qua tribuitur, est, esse hominem; hoc quod tribuitur, est, esse rationalem, & tamen indubiè huic objecto quod est Leo, repugnat esse rationalem. Tum quia hoc quod est tribui prædicatum repugnans non satis liquet quid velit: quia ista repugnantia vel est comparatè ad id cui tribuitur illud prædicatum, & sic illa propositio, si Leo esset homo, non esset rationalis, non erit tollens seipsum: quia negatio rationalitatis, non repugnat Leoni, qui Leo, est dictum objectum. Vel ista repugnantia quæ non debet reperiri in suppositione non tollente seipsum, est comparatè ad Conditionem, tunc hæc propositio: Si Petrus esset Leo non esset homo, non erit tollens seipsum, cujus oppositum voluit arguens, quia Ne-

gatio hominis non repugnat Leoni, & tamen Condicio hic est, esse Leonis. Tum quia debet ostendi: posito, quod hæc nostra sententia non teneat, per quid differat hæc altera. Nam dicere, quod in suppositione non tollente seipsum non debeat esse repugnantia, est dicere, quod non debeat esse contradictio, quæ ratione ejusdem formalis, debeat esse.

Quod attinet ad illa exempla. *Primum Exemplum* est legitimum sed non ex eo, quod negetur effectus formalis de causa formali, sed quia id affirmatur formaliter, negatur formaliter & immediatè. Nam cum nihil sit magis formale & immediatum quàm definitum & definitio, & tamen hic affirmato definito quod est homo, negatur rationale, quod est definitivum. Imò dico effectum formalem polle negari de causa formali rigorosè loquendo. Nam dealbationis causa formalis est albedo, nec causa ejus formalis est subjectum capax, & tamen si non sit subjectum capax, non dabitur effectus formalis: nec enim albedinis dealbabitur Angelus, denominabiturque albus. Item in rigore loquendo effectus formalis rationalitatis, non est homo, sed constitutum seu Compositum, quod tamen componit, etiam id, quod non est causa formalis, sed materialis verbi grati animalitas. Unde etiam effectus formalis albedinis positæ in pariete, non est paries albus rigorosè loquendo, sed dealbatio, hoc est denominatio consequens ipsum illud Compositum Accidentale. Sed hoc ad præsens non facit: neque enim hic mens est, discurre de effectu formali.

Secundum Exemplum. Nego continere suppositionem tollentem seipsum: Non rarè enim hanc suppositionem audimus & admittimus. Si per impossibile homo esset rationalis, & non esset risibilis. Majoritem est connexio in homine, animalitatis cum rationalitate, tanquam partis essentialis, quàm cum passione, & tamen admittitur hæc suppositio: si per impossibile Petrus esse animal & non esset rationalis.

Tertium etiam Exemplum non plenè satisfacit, quia admittuntur similes; verbi grati. Si possibile esset Leonem esse Petrum, possibile quoque esset esse illum rationalem; Petrusque in dicta suppositione sumitur, non nisi pro sola individuatione. Unde sensus est: si hæc individuat: Petrus, non esset homo, sed Leo, non esset animal rationale, quod magis tenet distinguendo Petreitatem formaliter ex natura rei, ab esse hominis. Sed posito etiam, quod dicta suppositio tolleretur seipsum; ajo non ex eo id esse, quia inter se connexa separentur: nam etiam in suppositione non tollente seipsum talis separatio contingit, ut si dicam: si per impossibile lapis esset rationalis, non tamen animal.

DICES Secundò. Ubi sunt duo contradictoria sive mediata sive immediata, ibi non est veritas. Sed hoc admittimus. Ergo non potest

potest esse tunc veritas, quod tamen falsum est. Nam in hac suppositione, si Leo esset homo, esset rationalis, est veritas; in hac verò tollente seipsam, si Leo esset homo non esset rationalis est falsitas.

RESPONDETUR. Imprimis. Hoc argumentum nos non petere, quia nihil agimus de mediata contradictione, sed de contradictione in re. Directè tamen Respondetur; ubi sunt duo contradictoria mediata, non posse esse illic veritatem absolutam, posset tamen esse conditionatam. Non potest esse absoluta veritas, hæc enim est veritas in re; dictum autem, in re, esse illic duo contradictoria; potest tamen esse conditionata veritas: quia non affirmatur illic & simul negatur Condicio, adeoque non est in illa contradictio: neque enim quando dico. Si Leo esset homo, esset rationalis, affirmando esse hominis, nego esse hominis. In idem recidit si dicas: Ubi sunt duo contradictoria sive mediata sive immediata, eo respectu quo sunt contradictoria, non posse esse veritatem, secus eo respectu, quo non sunt contradictoria.

DICES Tertiò Ponamus, quod infinitum Categorematicum verbi gratiâ implicet, etiam si in hac propositione: Non datur infinitum Categorematicum, non sint, termini immediate & formaliter contradictorii; tamen eo ipso propositio esset falsa; quia continet terminos contradictorios immediate.

RESPONDETUR. Fortassis attendendo ad hoc, quod supponatur infinitum Categorematicum implicare, non debuisset poni propositio; non datur infinitum Categorematicum: oppositum enim hic intenditur. Sed datur infinitum Categorematicum, nisi forte mentem non penetrem argumentis. Sed quidquid sit de hoc: Concedo quod ad impossibilitatem, sufficiat mediata involvere contradictionem, nec de hoc hic disputatur: Sed an sit suppositio impossibilis non tollens seipsam, quæ licet in re contineat duo contradictoria, non tamen immediate hoc negat, quod alia affirmat, & de hoc est quaestio. Denique etiam in ostensione implicantiæ, quod implicet infinitum Categorematicum talis est processus, & esset infinitum & non esset infinitum, quæ est immediata contradictio, ad quam quæcunque aliæ revocantur, virtuteque illius robur habent.

DICES Quarto. Hæc suppositio est tollens seipsam adeoque falsa: Si Leo esset homo, non esset discursivus; vel non esset risibilis, etiam si non contineat prædicata immediate contradictoria; quod autem hæc si suppositio impossibilis tollens seipsam probatur; quia non esset ratio, Cur talis una propositio sub conditione impossibilis sit falsa, altera non, nisi quod una sit in suppositione tollente, altera non tollente seipsam.

RESPONDETUR. Doctrina hæc assumit, quod illæ suppositiones sint tollentes seipsas,

quæ sunt falsæ. Unde supponitur hæc Major. Omnis suppositio tollens seipsam, est falsa, quæ Major non tenet. Non repugnat enim dari suppositionem non tollentem seipsam, & tamen falsam, tollere etiam seipsam & esse falsam, non sunt rationes, quæ se ex definitivis prædicatis consequantur. Primum Exemplum est legitimum, quia affirmatur discursivo seu rationali, in ipso met definito quod est homo, negatur idem rationale seu discursivum. Secundum autem exemplum etiam supra negatum est, quod sit legitimum. Quod si quæras quæ sit regula taxandi; quænam suppositio sit non tollens seipsam; & tamen falsa vel vera, id spectandum erit ex nexu vel disnexu prædicati cum subiecto.

DICES Quintò. Propositio hypothetica vel Conditionalis est tota vera, ac indivisibiliter. Ergo & in suppositione non tollente seipsam, est tota ac indivisibiliter vera, quomodo, autem potest esse vera, si continet duo contradictoria.

RESPONDETUR. Hypotheticam esse totam veram, (addo vel falsam) ex suppositione, sed sed non est necesse, etiam in re esse veram. Estque in imaginabile positâ veritate hujus conditionatæ, si Leo esset homo, esset animal rationale. Non implicare in re, esse Leonem animal rationale. Si autem implicat; quæ restat quaestio, cum hoc solum à nobis dictum sit.

ADDO imprimis. Si in suppositione non idem formaliter & immediate verbi gratiâ negetur, quod affirmabatur, non fore contradictionem, quia hæc debet esse ratione ejusdem. Si autem verbi gratiâ affirmetur de Petro rationalitas, negetur risibilitas, erit in re contradictio: quia risibile, in re, est ipsum rationale: hinc Negato risibili, negatur in re rationale: mediatum enim & immediatum, non habetur in rei existentia; infundabiturque contradictio in illo, & esset homo realiter, & non esset homo realiter. Deinde revoco, quod scilicet in omni suppositione non tollente seipsam, supponatur semper vera aliqua, verbi gratiâ, si per impossibile Leo esset homo, esset animal rationale, supponit hanc, Omnis homo est animal rationale, hancque doctrinam supponit frequentius Perez ex Aureolo.

SUPPONO Quarto. Actum hunc: Vellem potius deferere motivum Metaphysicum, quam motivum fidei, non posse explicari per ipsum præsens: Volo.

RATIO hujus suppositi ex S. Thoma tradita de Penitentia D. r. N. 81.

SUPPONO Quintò. Actum prædictum vellem potius deferere motivum Metaphysicum, quam motivum fidei, non posse esse, nec dici, actum absolutum ex parte actûs; sed esse illum conditionatum etiam ex parte actûs.

RATIO. Tum quia Tota Schola Thomistica & Nostra in hoc concordant, quod actus conditionatus ex parte actus, sit penes *Vellem* verbi gratia, & actus absolutus ex parte actus, sit in *Volo*. Hinc quando ponitur à Thomistis exemplum actus absoluti ex parte actus, conditionati ex parte objecti, sic formatur: Volo ut si Petrus me respexerit convertatur, in quo nos cum illis concordamus; nec unquam obijcimus illis, quod ille actus non sit absolutus ex parte actus. Nos autem consentientibus etiam Thomistis, actum conditionatum ex parte actus, exprimimus; per *Vellem*, ex quo sic formatur Argumentum. Vel potest voluntas elicere actum conditionatum ex parte actus vel non potest. Si non potest. Ergo non nisi prædeterminatio datur: datur enim Volo non nisi, absolutum, Thomisticum, conditionatum autem ex parte objecti. Si potest elicere Voluntas actum conditionatum etiam ex parte actus, non ostenditur illorum conditio, nisi quod actus absolutus ex parte actus stet in *Volo*: uterque enim habebit existentiam; uterque verfabitur circa conditionem, & quæcunque alia distinctio adferetur, ea non se tenebit à parte actus, de quo hic quæritur, sed ex aliis prædicamentis. Ergo cum prædictus actus non sit exprimibilis per *Volo*: hoc ipso non erit absolutus ex parte actus. Tum quia actus significabilis non nisi per *Vellem*, & esset absolutus ex parte actus ut supponitur, & non esset absolutus ex parte actus, quia quæcunque ratio communis assignabitur actus absoluti ex parte actus, ejusque exprimibilitas, ea ostendet, actum, non nisi per *Vellem* verbi gratia significabilem, non esse absolutum ex parte actus: quæ ratio per nos, est tendentia ex parte actus, nullâ conditione affecta, & exprimibilis per verbum de præsentis indicativi: ipsumque *Ly* Indicativi, ejusque definitio videtur hoc significare: quæ enim absoluta sunt, indicari possunt. Rursus omnes apprehendimus absolutam volitionem significari per *Volo*, quod ipsum probatur Actus absolutus ex parte actus, est actus exprimibilis absolute, exprimibilitas enim illa, sequitur conditionem objectivam actus. Sed nullus actus nisi actus *Volo*, est exprimibilis absolute. Ergo nullus actus nisi actus *Volo*, est actus absolutus ex parte actus. Minorem ostendit præter dicta, Inductio; *Ly* enim scire, ambulare, appetere, communis apprehensio docet, non importare esse absolutum ex parte actus.

Tum quia istud *Vellem*, per se est quid commune & actibus absolutis ex parte actus, & actibus etiam conditionatis ex parte actus; da ergo per quid distinguantur in eo ipso, quod se teneat ex parte actus: & quodcunque ostenderit, illud probabit, quod actus absolutus ex parte actus, non debeat per *Vellem* exprimi.

DICES. Auctores Classicos, hunc actum: *Vellem* non peccasse appellare absolutum ex parte actus. Ergo & dictus actus, erit absolutus ex parte actus.

RESPONDETUR. Classicos illos loqui cum restrictione: dicuntque illum actum quod & nos aliàs diximus: esse absolutum suo modo ex parte actus, hoc est existentem: nihil enim conditionatè existit, ut videre erit attendendo ad argumenta, quæ ut solvant, dictam propositionem assumunt. Sed non docent eundem, posito quod possint elici actus à voluntate etiam Conditionati ex parte actus, & quidem distincti ad actibus absolutis ex parte actus, non dicunt inquam, actum *Vellem* non peccasse, esse absolutum ex parte actus: hoc est in modo tendendi & versandi, nullam habere Conditionem à parte actus, de quo solo, est hic quæstio.

Applicantur supposita ad præsens.

ASSERO Primò. *Impossibile esse, ut sit aliquid evidens Metaphysicè, & tamen sit contrarium fidei.*

RATIO. Quia impossibile est verificari duo contradictoria; hæc autem tunc verificantur: nam in quantum est aliquid revelatum, est Verum: DEUS enim nec falli nec fallere potest; in quantum autem etiam oppositum esset evidens Metaphysicè, supponitur esse Verum, & est Verum: quia evidentiæ Metaphysicæ, non potest esse nisi Vera; opposita tamen ut dixi, seu contradictoria dictans, Ergo tunc verificarentur duo contradictoria.

ASSERO Secundò. *Posito quod per impossibile oppositum fidei dictaret Metaphysica, deberet esse homo resolutus sub conditione, ad potius sequendum motivum fidei.*

RATIO quia motivum fidei, est nobilius & infinitæ certitudinis; Metaphysica autem veritas, est Creatæ & infinita.

ASSERO Tertiò. *Hunc actum. Si alterutrum faciendum foret, potius assentiret motivum fidei, quam Metaphysicæ, esse actum etiam ex parte actus conditionatum.*

RATIO. Quia est actus, non nisi per *Vellem* exprimibilis: exprimibilitas autem talis, notat actum conditionatum, etiam ex parte actus. Ex quibus.

INFERES: Certiorem esse fidem, evidentiæ Metaphysicæ, quia motivum fidei ut dictum, est certius. Sed in super

QUÆRES Primò. *An assensus fidei sit certior actu scientiæ infusæ?*

ASSERO Primò. *Actum scientiæ infusæ per se, seu quæ per se excedit vires naturæ, non esse æque certum, certitudine, objectivâ, ac actum fidei. Est assertum Turriani Secundâ Secundâ disp. 42. dub. 2. Contra Amicum, Granadum & ex parte contra Lugonem.*

RATIO, Tum quia certitudo objectiva, sumitur ex certitudine motivi; scientiæ autem per se infusæ, non est motivum æquè certum: quia Scientia infusa, quæ Scientia est, debet esse cognitio per causam, cognitio autem per causam, non est æquè certa, ac cognitio per locum extrinsecum, qui est Veritas prima qua attestans, hæc enim certitudo, est infinita ex genere suo. Tum quia nullum motivum Creatum, est comparabile cum motivo increato. Tum quia quacunque ratione æquabuntur, æqualitas illa non petetur ab æqualitate motivi. Ergo non ostenditur certitudo æqualis objectiva.

DICES Primò Cum Lugone. Non est ratio, cur actus scientiæ per se infusæ, non sit æquè certus, si scientia infusa sit talis, ut non sinat ullo modò intellectum dubita vel formidare, etiam ex imperio voluntatis.

RESPONDETUR. Certitudinem objectivam non esse penlandam ex defectu formidinis, sed ex excellentia motivi. Quamquam etiam, motivum fidei, quantum ex vimotivi, non admittit ullam formidinem, sed non nisi ratione applicationis illius motivi.

DICES Secundò cum Amico. Scientia infusa supernaturalis est à DEO, ut causa particulari, à qua non minùs implicat infundi falsum, quàm implicet ut actus fidei fallat.

RESPONDETUR. Concesso hoc. Nego certitudinem objectivam non esse majorem in fide: quia hæc non spectatur penes præcisam exclusionem falsi, sed penes excellentiam ipsiusmet motivi, modumque excludendi falsi, qui in Veritate prima, longè est nobilior. Nec videtur probabile, quod si DEUS concursu supernaturali concurreret cum Petro ad credendum Joanni, quòd ille assensus, sit æqualis certitudine objectivâ, ipsi Actui Fidei Divinæ.

DICES Tertiò cum eodem. Ad utrumque actum concurrat Auctoritas Dei, licet ad actum fidei immediatè, ut motivum formale: ad actum autem scientiæ infusæ non nisi mediatè: nam hoc ipso quod ad illam DEUS concurrat ut Causa particularis, interponit suam Auctoritatem, ne tali actui possit falsum subesse & ne falsitas tribuatur Deo, ut Causæ particulari.

RESPONDETUR. Eo casu interponere Deū suam Auctoritatem non per modum motivi, sed per modum principii productivi. Si autem non interponit suam Auctoritatem per modum motivi: hoc ipso non habebitur æqualis Veritas objectiva, quæ desumitur à motivo.

Neque valet quod dicit. Ideò motivum scientiæ per se infusæ, quamvis sit certum, fundare æqualem certitudinem, quia movet intellectum, ut applicatum per lumen infallibile, infusum à Deo, ut causâ particulari; Non inquam valet, quia illa applicatio, est in genere causæ efficientis; hîc autem non queritur de infallibili-

tate oriunda ex parte causæ efficientis, sed non nisi motivi.

ASSERO Secundò. *Actum scientiæ infusæ posse magis certificare subjectum, præ actu fidei.*

RATIO. Quia potest majori lumine penetrari vis motiva in circumstantia principii supernaturalis, quàm penetraretur eliciendo actum fidei. Ergo & magis certificare subjectum.

ASSERO Tertiò. *Actum scientiæ per Accidens infusæ, non esse tam certum, certitudine objectivâ & entitativâ, quàm fidem.*

RATIO ex dictis: quia motivum fidei est excellentius, nec proficiscitur actus fidei à principio, ex sua ratione fallibili. Potest tamen actus scientiæ infusæ ex parte subjecti magis certificare; quia & magis penetrari illius veritas, inclusa in motivo.

QUÆRES Secundò. *An assensus fidei sit certior Visione Beatificâ?* Esse certiore docuit Cajetanus, esse autem æqualis certitudinis docet Amicus, Lugo, Koninck.

ASSERO Primò. *Visionem Beatificam esse æqualem fidei, certitudine objectivâ.* Quia idem utrobique motivum certitudinis, nempe Veritas prima: Idem autem seipso non potest esse certius.

ASSERO Secundò. *Quamvis in Visione Beatificâ immediatè nobis applicetur Veritas prima, per fidem non nisi mediante revelatione creatâ, non obest hoc, quominus æquentur se certitudine.*

RATIO quia persona Verbi communicatur Humanitati, mediante Unione aut dispositionibus: naturæ autem Divinæ per itenditatem: & tamen non est major dignitas Personæ increatæ terminantis Naturam Divinam, præ se, terminante Naturam humanam: quia dignitas hæc est eadem. Ergo in Visione Beata & fide erit æqualis certitudo: quia ab eadem Veritate prima petibilis.

ASSERO Tertiò. *Visionem Beatificam ex parte subjecti, adferre majorem certitudinem.*

RATIO, quia certitudo subjectiva desumitur ex penetratione motivi, quæ indubiè major in Beatis, circa Veritatem primam.

DICES ex Ripalda disp. II. num. 69. Fides superat certitudine quamcunque notitiam naturalem etiam intuitivam. Ergo etiam deberet superare Visionem, præsertim cum Visio Beata majoris & minoris claritatis capax sit, ita ut ejus claritas remitti possit: Imò potest DEUM cum Creatura confundere, sicut interdum Visio sensus & intuitiva, confundit hominem cum Leone.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia nobiliori motivo innititur fides præ scientiâ, non autem præ Visione. Et licet possit esse major & minor Visio Beata, non tamen unquam excludendo identitatem sui motivi cum fide, & retinendo semper rationem intuitivâ beatificantis. Negatur etiam Visionem posse confundere Deum & Creaturam: quia hoc ipso non foret

Visio Beatifica ut supponitur: nam notitia, quæ non beatificativum seu Creaturam, ac beatificum, attingit, non est beatificativa.

QUÆRES Tertiò. *An actus fidei naturalis, cum actu fidei infusæ, sit æqualis certitudinis?*

ASSERO Primò. *Illum actum fidei Naturalis non habiturum æqualem certitudinem entitativam, & ratione principii desumibilem.*

RATIO. Quia certitudo entitativa, desumitur à principio essentialiter determinato nonnisi ad actus certos; assensus autem ille, non oriretur à tali principio: quia oriretur ab intellectu, qui non essentialiter determinatus, nonnisi ad assensus certos, quam determinationem dicit principium actus fidei infusæ.

ASSERO Secundò. *Illos duos actus, habituros æqualem certitudinem objectivam.*

RATIO, quia assensus ille uterque, eandem Auctoritatem Divinam respiceret tanquam motivum: à motivo desumitur certitudo objectiva.

ASSERO Tertiò. *Assensum illum Naturalem, comparatè ad alios assensus naturales, fore certiores.*

RATIO, quia & assensus fidei infusæ, comparatè ad alios actus naturales, est certior. Ergò & dictus actus erit certior: quia ex una parte eidem motivo innituntur; ex altera parte nos qui differentias actus naturales & supernaturales non percipimus, ab utrolibet æquè certificamur.

DICES Primò cum Lugone. *Illum actum esse quidem magis firmum, propter maiorem adhesionem ad objectum, quam ad objecta ficta, non tamen esse æquè certum, quia non habet æqualem repugnantiam intrinsecam cum falsitate, quam repugnantiam habet actus fidei infusæ.*

RESPONDETUR. Si per repugnantiam intrinsecam intelligatur repugnantia ratione Entitatis, Ordinis principii, in hoc sensu non habet æqualem certitudinem assensus ille fidei naturalis, cum assensu fidei infusæ: si autem per repugnantiam intrinsecam cum falsitate, intelligatur, quasi objectiva & ratione motivi desumibilis certitudo, hæc erit æqualis; quamvis concedi possit, quòd pluribus titulis non possit esse falsus assensus fidei Divinæ, quamvis uterque non possit esse falsus; supposito quòd eidem revelationi innituntur. Ad eum planè modum, quo pluribus titulis repugnat homini esse Chymæram quàm lapidi, eo quòd lapis nonnisi esse participet, quòd repugnat Chymære; homo autem, & esse, & vivere, & sentire, & ratiocinari; quorum singula, sunt exclusiva Chymære. Nilominus nec lapis nec homo, potest esse Chymæra.

DICES. Secundò cum Ripalda disp. II. num. 55. *ut assensus ille naturalis sit intrinsecè verus, non sufficit moveri ex Auctoritate infallibili*

Dei, sed etiam connecti in individuo, cum testimonio ipsius re ipsa existente. Ergò.

RESPONDETUR. Ut assensus ille, etiam ex parte principii sit infallibilis, nõ sufficere ut moveatur Auctoritate infallibili, secus ut sit certissimus non nisi ex parte objecti; ad quòd sufficit certissimo motivo moveri, & illud re ipsa, testari Deum.

DICES Tertiò cum eodem. Reliqui assensus naturales obscuri, ut opinativi & probabiles, non sunt certissimi. Ergò neque hi.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia priores illi non respiciunt objectum certissimum, secus actus fidei Naturalis innitens Divinæ revelationi: idque motivum suum penetrando, illi, que firmissimè adhaerendo.

DICES Quartò cum eodem. Assensus Naturalis non potest connecti cum objecto supernaturali: connecteretur autem cum objecto supernaturali, si esset cum testimonio Dei supernaturali intrinsecè connexus.

RESPONDETUR. Negando illum actum esse intrinsecè à parte principii connexum, cum vera nonnisi revelatione. Deinde assensus Naturalis non potest connecti cum objecto connexione supernaturali proportionis, potest tamen connecti connexione mobilis & moti, potest enim actus Naturalis moveri motivo supernaturali, & ipsa veritate prima.

DICES Quintò cum eodem. Dictus assensus non est dignus, etiam pari adhesionem firma voluntaria intellectus, quæ assensus scientificus dignus est: quia is assensus re ipsa non est intrinsecè cum objecto connexus, sicut est scientificus.

RESPONDETUR. Assensum scientificum majori entitativæ certitudine certum esse, præ fide naturali: hoc ipso enim non esset assensus scientificus, si non neceretur cum objecto: actus tamen fidei naturalis, ex suppositione factæ revelationis, habet maiorem objectivam certitudinem.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIT Primò Lugo. Si detur aliqua cognitio evidens evidentiæ Metaphysicæ, ad eò convincens, ut non sinat intellectum dubitare vel non assentiri; certè tunc fideles, credentes super omnia, fidei objectum, non habent animi firmum adhaerendi rebus creditis, etiam contra id quòd rali notitiâ cognoscunt.

RESPONDETUR. Quòd fideles non habent humanum absolutum: quia posita suppositione impossibili, non proditur in actum absolutum: habent tamen actum firmum conditionatum; actusque ille non potest quidem prudenter, imperari tanquam absolute faciendus à voluntate: quia absolute faciendus non cadit sub objectum

prudenciæ supernaturalis, cadit tamen sub conditione faciendus.

ADDO. Quod ille Actus non sit futurus fidei, neque enim de hoc ulla exstat revelatio, quod credendum sit etiam contra evidentiam Metaphysicam, Deusque in sua revelatione possibilia involvit, nec attendit de facto ad ea revelanda, quorum impossibilitas vel possibilitas, ex nostris conceptibus pender. Quod si ille actus non est actus fidei, non est necesse ut illum antecedit evidentia motivorum credibilitatis; quæ certè haberi non potest contra evidentiam Metaphysicam; elicietur ergo ille actus non nisi ab intellectu, si fuerit necesse cum auxilio supernaturali, ponderante ipso intellectu dignitatem motivi fidei, & attollente, ultra dignitates aliorum motivorum.

OBJICITUR. Secundò A pari.

PRIMA Paritas est. Fideles non præferunt fidem iis, quæ per Visionem Beatificam intuentur. Ergo neque præferent, evidentibus Metaphysicè.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia in casu Antecedentis, utroque est eadem dignitas motivi, quæ non habetur in casu consequentis.

SECUNDA Paritas est. Una veritas non est major aliâ. Ergo neque una certitudo major aliâ.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia majoritas veritatis non habetur, unde attollatur, stat enim in præcisa conformitate cum objecto, seu ejus attingentia. Habetur autem, unde defumatur majoritas certitudinis ex digniore motivo. Quanquam non pauci negant Antecedens.

TERTIA Paritas est. Unum impossibile non est magis impossibile aliò. Ergo nec una certitudo certior aliâ.

RESPONDETUR. Antecedens non convincit. Disparitas etiam dari potest: quia impossibile est quid negativum, in Negativis autem, non datur præcisè intentio, nisi ut ita dicam ratione aliùs, ratione formæ oppositæ. Jam autem certitudo, est quid positivum, unde potiore jure, majoritatis capax.

OBJICITUR. Tertiò à Lugone. Quamvis justus diligat DEUM per charitatem super omnia absolutè, non est tamen promptus ad habendum odium Dei, vel mentendum, si per impossibile id Deo placeret, ille enim casus est chymæricus, & non comprehenditur sub universalitate dilectionis Dei super omnia. Sic etiam chymæricum est, proponi per fidem id, cujus oppositum est evidens Metaphysicè.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia suppositio Antecedentis circa illud odium, non tantum est impossibilis, sed etiam tollens seipsam: vellent enim Deum amare super omnia, ut supponitur, & non amare super omnia, odien-

do: Si autem est tollens seipsam, non potest esse objectum prudentiæ supernaturalis. Jam autem in casu Consequentis, est quidem suppositio impossibilis, non tamen tollens seipsam, adeoque fundans prudens dictamen, de præferendo. Metaphysicæ, motivo fidei. Quamvis autem talis actus non exigatur à fidelibus, parum refert, quia multi sunt actus laudabiles, qui non exiguntur.

OBJICITUR Quartò. Id magis est certum, de quo ne dubitare quidem quamvis per actum indeliberatum quisquam potest. Jam autem de rebus fidei, saltem indeliberatè dubitari potest.

RESPONDETUR ex S. Thoma quæst. 4. art. 8. Dicendum, inquit quod illa dubitatio, non est ex parte actus fidei, sed quoad nos, in quantum non plenè assequimur per intellectum, quæ sunt fidei. Quod ipsum exponitur. Duplex dubitatio intervenire potest. Prima quæ sit fundata in objecto & ex meritis objecti. Secunda fundata non nisi in capacitate & defectuositate subjecti. Dubitatio orta ob merita objecti, arguit in objecto defectum certitudinis, non arguit orta ex subjecto: quia hæc, potest etiam circa certissima, principare dubitationem, ex non intellectis verbi gratiâ terminis. Quia verò dubitatio in fide, oritur non nisi ex parte subjecti, & non secundum merita objecti, non enim meretur DEUS ut dubitetur de ejus dictis, sit ut hæc dubitatio, nullo modò noceat certitudini fidei: oritur enim ex excellentia objecti, quod est Veritas prima, ad quam defectuositas nostra, in illa ipsa noscenda, non accedit.

INSTABIS. Certitudo quæ non meretur assensum, nisi ex imperio voluntatis, non est tanta, ac certitudo, quæ est ex exigentia præcisa objecti; & tamen assensus fidei, oritur non nisi ex imperio voluntatis: assensus Metaphysicus, ex exigentia objecti.

RESPONDETUR. Quando præbetur assensus non nisi ex imperio voluntatis, ita exigentibus meritis motivi, non erit illa tanta certitudo, ac quæ habetur sine tali imperio. Ceterum si hoc imperium interveniat propter defectuositatem subjecti, non potentis pervadere ad motivum in seipso spectandum, poterit illa certitudo esse major, si cætera sint paria: hoc autem est in fide.

OBJICITUR Quintò. Assensus fidei non est certissimus: quia dantur assensus qui non sunt certissimi intra fidem, quod ipsum probatur, quia assensus qui exhibetur objecto revelato propter primam veritatem, non est æquè certus, atque assensus, qui exhibetur ipsimet veritati primæ: quia veritas prima, habet se per modum principii: assensus autem Principiorum, certior est assensu Conclusionum; quod fundatur in illo Aristotelico principio: propter quod unum quodque tale, & ipsum magis.

(i) 3

R. L.

RESPONDETUR. Principia assensuum naturalium, certiora esse Conclusionibus secus Principia assensuum supernaturalium. *Ratio* quia in assensibus naturalibus alia est ratio assentiendi principiis, alia Conclusionibus; ratio assentiendi principiis naturalibus, est ipsorum evidentia in illismet ipsis inclusa. Jam autem ratio assentiendi Conclusionibus, est alia, nempe, connexio quæ talis, cum illo principio. Unde etiam in Logicis dicitur, quod assensus principiorum sit assensus secundæ operationis; assensus autem Conclusionis, sit assensus tertiæ operationis, qui assensus, etiam motivis, inter se distinguuntur. E contra in assensu fidei ratio assentiendi principio eadem est quæ ratio assentiendi objecto revelato: quia huic principio, quidquid Deus dixit credendum est quia dixit; assentior, propter Ly DEUS dixit. Rursus assentior Incarnationi, quæ est objectum fidei & subjectum Conclusionis fidelis, propter idem principium, quia DEUS dixit. Quod si utrobique propter eandem rationem assentiendi assentior, & idem assumo, pro motivo assentiendi principio, ac pro motivo assentiendi objecto, fit ut in rationibus assentiendi non sit distinctio, adeoque differentia nulla, in ratione formali. Quod si utrobique est eadem ratio formalis assentiendi: fit ut uterque assensus, sit æquæ certus.

Ut autem salvetur quomodo hoc quidem verè sit principium, & hoc verè non principium, quamvis utrobique sit eadem ratio assentiendi; hoc inde petendum: quia scilicet de ratione principii est, assentiri illi non propter aliud. Jam autem ipsi Ly DEUS dixit, assentimur propter ipsummet Ly DEUS dixit. Jam autem assensus qui exhibetur huic verbi gratiæ objecto, datur Trinitas, exhibetur propter aliud, nempe propter: quia DEUS dixit. Casu verò quo assentimur, DEUM esse verbi gratiæ, quamvis veritas prima, quæ est motivum assensus, sit idem cum esse Dei; assentimur tamen illi esse Dei propter aliud: quia non attenditur hic ad identitatem realem objecti & motivi; sed ad hoc, an ipsi termini quæ tales, sint sibi ratio assentiendi. Illud principium: Propter quod unumquodque tale, & ipsum magis, debet accipi cum moderatione; aliàs ipsa albedo magis disgregaret visum, quàm paries albus. In hoc sensu ergò solum procedit, quod rationi formali propter illammet ipsam & immediatè, competat illud prædicatum, de quo agitur, sicut immediatè propter ipsummet DEUS dixit, assentimur ipsi DEUS dixit; quod autem sit Incarnatus, non assentimur immediatè propter Incarnationem, sed quia DEUS dixit.

INSTABIS Primò. Etiam inter articulos fidei intervenit præsuppositio unius ante alium, & sic creditio, quod DEUS creaverit mundum præsupponit, quod sit DEUS. Ergò falsò assen-

mitur, non credi objecta, propter connexionem: Si autem credentur propter connexionem, non æquè omnia creduntur, ut antedictum.

RESPONDETUR. Inter articulos fidei dati connexionem quoad esse, sed non præcisè quoad moveri, motu debito fidei; nec pro ratione, quod creaverit, assumetur, quod sit, sed quod dixerit.

INSTABIS Secundò. Assensus exhibitus evidentie motivorum credibilitatis non est assensus certissimus. Ergoneque assensus exhibitus objecto fidei, erit assensus certissimus, quia hic posterior pender à priori.

RESPONDETUR. Assensum fidei pendere ab assensu motivorum præsuppositivè; non autem tanquam à ratione formali; hinc licet ipsa motiva credibilitatis non fundent assensum certissimum, modò illum fundet veritas prima, fiet adhuc assensus certissimus, ex suppositione motivi certissimi, & accedet imperio voluntatis, proportionatum motivo assensum imperantis. Sicut approximatio præsupposita ante ignotionem, quamvis non habeat vim ignendi, sufficit, quod illa reperiatur, in ipsomet igne tanquam causa: ita etiam, licet motiva credibilitatis non mereantur assensum certissimum, sufficit quod illum mereatur veritas prima.

INSTABIS Tertiò. Ponamus Ethnicum Philosophum converti, in quo præsupponebatur ante, demonstratio, de existentia Dei: idem fidelis factus, credit eandem existentiam, nec potest magis assentiri assensu fidei, quod DEUS existat, quàm assensus fuerit per suam demonstrationem; non enim potest credere plùs Dei existere, quàm Dei existentiam, cum sit idem objectum. Ergò vel fides non est assensus certissimus, vel non est certior, quàm sit demonstratio Metaphysica.

RESPONDETUR. Tam demonstratio, quàm assensus fidei, spectari potest vel secundum objectum cui conjungitur assentiendi, vel secundum rationem assentiendi: priori illi non convenit majus & minus, quia objectum, seipso certius esse non potest: si autem spectetur secundum rationem assentiendi, hæc potest esse magis & minus certa, quin idem sit seipso certius poteritque esse certior fides ratione motivi, præ illa demonstratione.

OBJICITUR Sextò. Potest voluntas imperare assensum objecti non revelati, æque firmum, ac revelati, ut patet in Hæreticis. Ergò fides, non est assensus certissimus.

RESPONDETUR. Non fore illum assensum æquæ certum ex parte objecti & motivi, de quo, hic quaeritur.

OBJICITUR ex Ripalda disp. II. num. 40. Ideò fides est certissima per nos, quia magis repugnat DEO fallere, quàm humanæ scientiæ, idque

R. P.
THE MLOL
ZIANOWSKI
Tom 1. et 2.
D. VI

idque ob dignitatem excellentioris motivi; sed hoc non convincit: quia licet Deo repugnet magis fallere quam scientiæ falli, potest esse par, scientiæ ac fidei, repugnantia falsitatis: quia etiam magis repugnat Deo fallere quam fidei falli, quod ipsum probatur: quia fides potest falli, quamvis DEUS non fallat: quia potest concipi fides, quod assentiatur revelationi verè non existenti, quin DEUS re ipsa fallat: quia DEUS nihil testans seu revelans, fallere non potest.

RESPONDETUR. Negando posse concipi fidem assentiri revelationi non existenti, & tamen ex objecto, (de quo hic quæritur) moveri veritate primâ. Equè autem DEUS & fides ratione objecti & motivi falli non potest: quia utrobique eadem reperitur veritas prima.

DIFFICULTAS II.

An fides moveri possit revelatione falsâ?

Sensus tituli est. An DEUS possit falsum revelare? seu aliter, quam se res habeat: de quo consule Valentiam hic disp. 1. quæst. 1. punct. 3. Koninck disp. 10. dub. 1. Lugo disp. 4. sect. 2. Pontium disp. 21. quæst. 4. Amicum disp. 2. sect. 8. & alios.

Punctum Difficultatis 1.

Potestne DEUS de absoluta potentia mentiri?

UT decidatur, an possit DEUS revelare falsum, quærendum erit universaliter, an possit mentiri?

DICENDUM est. Deum de absoluta potentia, non posse mentiri consequenter nec falsum revelare: atque adeo nec fidem moveri à revelatione falsa. Est conclusio non tantum contra Armenos, & Priscilianistas, qui censent DEUM interdum mentitum fuisse, sed etiam contra Holcor, Gabrielem & quosdam alios, qui Catholici cum sint; docent nihilominus, de potentia absoluta, DEUM mentiri posse, quamvis non de ordinaria. Idem sub aliis terminis: Nempe posse esse revelationem non veram, docuit Cardinalis Petrus de Aliaco, Adamus, Almainus, omnes apud Ripaldam de Ente supernaturali disp. 51.

PROBATUR Primò. Autoritate ad Hæbr. 6. cum dixisset Apostolus Deum sue pollicitationi addidisse juramentum, subdit: ut per duas inquit res immobiles, quibus impossibile est mentiri Deum, firmissimum solatium haberemus; & tamen per oppositos possibile est mentiri DEUM: & sicut non dicimus, impossibile est DEUM de negare concursum ad peccandum, quamvis de potentia ordinaria, illum negare non possit, sic

nec dixisset Apostolus impossibile est DEUM mentiri, si de absoluta potentia mentiri posset. Et alio loco: *Fidelis inquit permanet, negare se ipsum non potest.* Ex quo sic urgetur. Impossibile est quemquam negare se esse, Ergò impossibile est, & DEUM mentiri: nam si mentiretur, per Apostolum, negaret se ipsum. Similia habet Dionys. c. 8. de Divinis Nominibus. Ambrosius c. 6. epist. 36. ad Chromat. *Nunquid inquit non mentitur Deus? Sed non mentitur, quia impossibile est mentiri Deum.* Similia habet Aug. lib. 2. de civit. c. 5. & lib. 2. de Symb. ad Catech. c. 1.

PROBATUR Secundò. Rationibus Auctorum. Tum quia ut ait Amicus, DEUS peccare non potest. Ergo nec mentiri: peccaret enim si mentiretur. Tum quia ut ait Valentia, Contradictionem implicat ut is mentiri possit, qui habet summam & infinitam auctoritatem ad persuadendum aliis, id esse verum, quod ipse dicit: talis enim auctoritas debet excludere omnem formidinem in credendo, non excluderet autem, si mentiri DEUS posset. Tum quia ut ait Lugo mendacium est intrinsecè malum, & ex iis quæ ideo sunt prohibita quia mala: quod supponit S. Thomas hic quæst. 110. art. 3. Ergo à Deo committi non potest.

PROBATUR Terriò. Si Deus posset mentiri etiam de potentia absoluta; & esset Deus ut supponitur, & non esset: quia non esset infinitæ perfectionis: major enim est perfectio, non posse etiam de absoluta potentia mentiri: sicut major est sanctitas, non posse etiam de potentia absoluta peccare. Jam autem si Deus non esset infinitæ perfectionis non esset Deus: nomine enim Dei, venit ens infinitæ perfectionis. Idem sic ulterius proponitur. Implicat contradictionem veritatem esse mendacium. Ergò & veritatem primam mentiri. Ergo & Deum. Antecedens probatur, Quia & esset illa veritas ut supponitur, & non esset: quia mendacium esset; & sicut implicat hominem esse chymaram; ita implicat veritatem esse mendacium, cum utrumque definitionibus differat. Secunda illatio probatur. Tum quia par est ratio huius, ac prioris illationis. Tum quia mendacium illud factum à Deo, esset actus Dei; si esset actus Dei; esset ipsemet Deus, quod est absurdum; & sicut veritas ut sic, non potest esse mendacium; ita nec veritas prima, potest esse mendacium; quod ipsum in hoc fundatur: quia de cujus ratione communi, est non posse esse tale, ejus nec ratio particularis potest esse talis. Et sic si implicat, hominem esse bovem, implicabit etiam Petrum esse bovem: prædicata enim sua essentialia ratio communis, defert ad particulare. Hinc si veritas ut sic, non potest esse mendacium, nec veritas prima poterit esse. *Neque valet si dicas:* Ratio communis animalis non potest esse rationale, & tamen homo qui est parti-

(i) 4 culare